શ્રી શત્રુંજય - મુક્તિ સમ્યગ્જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

सा विद्या या विमुक्तये

C/o. શાહ ગોવિંદજી વીરમ, ફેક્ટરી કમ્પાઉન્ડ, મોંઢા રોડ, ઔરંગાબાદ - ૪૩૧ ૦૦૧

સમ્યગ્જ્ઞાન પરિચય

◆◆◆ અભ્યાસક્રમ જવાબ પત્ર ◆◆◆ જુન- 2022

એનરોલમેન્ટ નંબર

{૧}

ગામ ____________

વિદ્યાર્થીનું નામ ____________

પ્રશ્ન-૧ ખાલી જગ્યા

(૧)	નિર્વિઘ્ન
(૨)	પ્રતિપાલના
(૩)	વાસ/ક્ષેત્ર/વર્ષ
(૪)	આયુધરૂપ
(૫)	ખરંટક
(૬)	અક્ષયસ્થિતિ
(૭)	યજ્ઞ મંડપ
(૮)	આઠ પ્રકારી
(૯)	રસબંધ
(૧૦)	પૂજાતિશય
(૧૧)	પાપ પરંપરા
(૧૨)	મધ્યભાગ
(૧૩)	વાદ વિજેતા
(૧૪)	વિતિગિચ્છા
(૧૫)	કર્મદલિકો
(૧૬)	સાધના
(૧૭)	સ્નેહવંત
(૧૮)	પુણ્યશાળી
(૧૯)	આચાર અને વિચાર
(૨૦)	ત્રિગુણાત્મક

પ્રશ્ન-૨ એક જ શબ્દમાં

(૧)	પુદ્ગલાસ્તિકાય
(૨)	પ્રપંચ
(૩)	પ્રકૃતિબંધ
(૪)	અકર્મભૂમિ
(૫)	અપરપરિગૃહિત
(૬)	દેવો ના
(૭)	જયણા
(૮)	સમ્યગ દર્શન
(૯)	લવણ સમુદ્ર
(૧૦)	કર્મ
(૧૧)	દ્રવ્ય શ્રાવક
(૧૨)	વજ્રમય
(૧૩)	પાદ પ્રહાર
(૧૪)	આત્મસ્વરૂપ
(૧૫)	સંસક્ત

પ્રશ્ન-૩ શબ્દનો અર્થ

(૧)	ધર્મકૃત્ય
(૨)	પદાર્થ
(૩)	ઝેર ના
(૪)	જયણા
(૫)	ગોત્ર
(૬)	સંક્ષિપ્ત
(૭)	આ
(૮)	સર્વજ્ઞ
(૯)	પ્રતિદિન
(૧૦)	શોક્ય
(૧૧)	અંતરાય
(૧૨)	મજબૂત
(૧૩)	સંસ્તવ
(૧૪)	વિપાક
(૧૫)	સૂત્ર
(૧૬)	અને / પણ
(૧૭)	સ્થિતિ
(૧૮)	ખાંડ
(૧૯)	ક્રિયારૂપ
(૨૦)	સારી

પ્રશ્ન-૪ જોડકાં જોડો

(૧)	૭	(૬)	૫
(૨)	૪	(૭)	૧૦
(૩)	૮	(૮)	૧
(૪)	૬	(૯)	૨
(૫)	૯	(૧૦)	૩

પ્રશ્ન-૫ સંખ્યામાં જવાબ

(૧)	૯૦૦
(૨)	૧૨
(૩)	૫
(૪)	૧૫૮
(૫)	૫
(૬)	૩૮
(૭)	૧૮
(૮)	૨ લાખ યોજન
(૯)	૪
(૧૦)	૪

	પ્રશ્ન-૬ ✓ કે ×		પ્રશ્ન-૭ ના વાક્ય ક્યા પાને છે તે નંબર
(૧)	×	(૧)	૧૯
(૨)	✓	(૨)	૨૭
(૩)	×	(૩)	૭
(૪)	✓	(૪)	૨૨
(૫)	×	(૫)	૧૦
(૬)	×	(૬)	૧૫
(૭)	✓	(૭)	૪
(૮)	×	(૮)	૨૫
(૯)	✓	(૯)	૧૮
(૧૦)	✓	(૧૦)	૮

પ્રશ્ન ૧-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૨-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૩-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૪-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૫-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૬-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૭-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૮-મેળવેલ ગુણ	=	કુલ ગુણ

રીમાર્ક ____________ તપાસનારની સહી ____________

પ્રશ્ન - ૮

૧. શ્રાવકના અતિચાર સમજાવતા લોકોત્તર ગુરુગત મિથ્યાત્વની વાત કરવામાં આવી છે.. મિથ્યાત્વ એટલે ખોટી સમજણ અને લોકોત્તર ગુરુગત મિથ્યાત્વ સમજાવતા લખ્યું છે કે • પાસત્થા - એટલે જે દોષિત આહાર વાપરે, ચારિત્રનું મિથ્યા ગર્વ કરે તથા ઉપકરણનો ઉપયોગ/લાભ ન લે • ઉસન્ના - જે પ્રમાદના વશે દેહ પોષે અને સંયમીકરણમાં નમાલીયા જેવા હોય, કુશીલ - જ્ઞાનાદિ આચાર ન પાળે • સંસક્ત - જે બીજાના ગુણો ન સહે તથા સુખશીલતા માટે ક્રિયા શિથિલ આચરે. • આહારછંદ કરવા યોગ્ય ન આચરે • યથાછંદ - જે ઉત્સૂત્રપ્રરૂપણા કરે, પરનિંદા કરે, બીજાને આજ્ઞા આપે • નિન્હવ - વીતરાગ થી અલગ મત પ્રસ્થાપિત કરે એ બધા દ્રવ્યલિંગી કહેવાય એમનું ગુરુ બુદ્ધિએ પૂજન તે લોકોત્તર ગુરુગત મિથ્યાત્વ કહેવાય

૨. કર્મબંધની સ્થિતિ સમજાવવા માટે શાસ્ત્રોમાં મોદકનો દાખલો આપવામાં આવ્યો છે.. જેમ મોદક જુદા-જુદા પ્રકારના હોય છે તેમ તે સારા રહેવાનો કાળ પણ જુદો હોય છે.. ચુરમાના મોદક એક જ દિવસ સારા રહે.. બુંદીના મોદક અઠવાડીયા સારા રહે.. શિયાળામાં અડદિયાપાક - સાલમપાક વગેરે મહિના સુધી સારા રહે.. તેવી રીતે કર્મબંધાય એજ ક્ષણે આ કર્મ આત્મા સાથે કેટલા સમય સુધી રહેશે એ નક્કી થાય છે.. કોઈ કર્મ ૨ વરસ, ૫ વરસ, 10 મહિના etc આત્મા સાથે રહે તો કોઈ કર્મ પલ્યોપમ અને સાગરોપમ સુધી રહે.. એવી રીતે કર્મનો આત્માની સાથે રહેવાનો કાળ-સમયને સ્થિતિબંધ કહેવાય છે..

૩. જેમાં ધર્માસ્તિકાય વગેરે પાંચ અસ્તિકાય દ્રવ્યો રહેલાં છે તે ક્ષેત્રને લોક કહેવાય છે.. ઉત્પાદ-વ્યય-ધ્રૌવ્ય એ ત્રિગુણાત્મક છ દ્રવ્યોનું જ્યાં અવસ્થાન છે તે લોક છે - સમગ્ર લોકના ૧૪ વિભાગ કરવામાં આવ્યા છે -- પ્રત્યેક વિભાગ રજ્જુ(રાજ) કહેવાય છે.. આવી રીતે ૧૪ રાજ પ્રમાણ લોક છે આ લોકના ૩ વિભાગ છે ૧) ઉર્ધ્વલોક) મધ્યલોક ૩) અધોલોક
• જ્યાં પંચાસ્તિકાયનો અભાવ છે એટલે કે સર્વથા અભાવ છે તે અલોક છે-- અલોક અનંત આકાશાસ્તિકાયરૂપ છે.. અલોકના મધ્યમાં / મધ્ય ભાગમાં લોક રહેલો છે..

૪. શ્રાવકના સ્વરૂપને સમજેલો હોય - ઉપયોગ પૂર્વક દરેક ક્રિયા કરતો હોય છે.. તેની નાની પણ આરાધના કર્મ નિર્જરા અને પુણ્ય માટે થાય છે તે ભાવ શ્રાવક જાણવો.. એના ત્રણ પ્રકાર છે - 1) દર્શન શ્રાવક 2) વ્રત શ્રાવક 3) ઉત્તરગુણ શ્રાવક .. એમાં ઉત્તરગુણ શ્રાવક એટલે સમકિત સહિત પાંચ અણુવ્રત, ત્રણ ગુણવ્રત (દિશા વ્રત, ભોગોપભોગવ્રત, અનર્થદંડવ્રત) અને ચાર શિક્ષાવ્રત (સામાયિકવ્રત, દેશાવિરતિવ્રત, પૌષધ વ્રત, અતિથી સંવિભાગ વ્રત) એમ કુલ મળી શ્રાવકના બાર વ્રતોને ધારણ કરનાર 'ઉત્તરગુણ શ્રાવક' કહેવાય છે. આનંદ, કામદેવ શ્રાવકોનો સમાવેશ ઉત્તરગુણ શ્રાવકમાં થાય છે..

૫. શ્રી વીરપ્રભુને કેવળજ્ઞાન દર્શન ઉત્પન્ન થયા ત્યારે ચોસઠ ઈન્દ્રોના સિંહાસન કંપાયમાન થયા તેથી અવધિજ્ઞાનનો ઉપયોગ આપતા પ્રભુના કેવલજ્ઞાન દર્શનની વાત જાણીને ઈન્દ્રો દેવોના પરિવાર સાથે ત્યાં આવી પહોંચ્યા અને જૃંભિકા ગામની નગરીની બહાર સમવસરણની રચના કરી પ્રભુએ ત્યાં બિરાજમાન થઈ દેશના આપી, સમવસરણમાં મનુષ્યો ન હતા. દેવો અને ઈન્દ્રો હોવાથી કોઈ વ્રત લેનાર ન થવાની કારણે પ્રભુની દેશના નિષ્ફળ ગઈ -- પછી પ્રભુ ત્યાંથી વિહાર કરીને અપાપાનગરીના મહસેન ઉદ્યાનમાં પધાર્યા